

... om en sur chef

... om et maskeradebal i cigararbejdersangforeningen

... om en dame, der ikke fik det samme i løn som en mand. Historien er stadig ikke slut ...

... om en krig i Vietnam

... om frygten for krig

Der var engang en historie ...

Et materiale om historie, arkiver og kilder

... om en bekymret familie

... om en cigararbejder med en vision for Danmark

... om et teselskab i en baggård

... om etableringen af en kampdag for alle arbejdere

... om en ungdom, der bare ville være venner

Historie – en historie om mennesket

Lige siden mennesket blev i stand til at fortælle historier, har mennesket brugt historier til at definere, hvem vi er, og til at forklare, hvorfor verden omkring os ser ud, som den gør. En historie indeholder som regel en begyndelse, en midte og en afslutning, og det er denne struktur i en historie, der betyder, at begrebet tid og kronologi begynder at blive grundelementer i den måde, vi som mennesker forstår os selv og vores omverden på. Man er den, man er nu, fordi man før har oplevet noget bestemt, og måske udvikler man sig til at være noget lidt anderledes i fremtiden, fordi der med tiden sker nye ting. Det er netop denne forestilling om tid, altså at mennesker og deres samfund udvikles med tiden, som er grundantagelsen i vore dages historiefag. At et samfund udvikler sig selv under en relativt kort tidsperiode, kan et udpluk af forskellige valgplakater f.eks. illustrere. Her kan man se, hvordan familie- og kønsrollemønstrene ændres over tid, men også, at der er visse grundelementer i forestillingen om familien, som består.

Ud fra de rester, vi i dag har bevaret fra fortiden, forsøger historiefaget ikke kun at forstå fortiden, men også, hvorfor nutidens verden ser ud, som den gør. Videre kan denne historiebevidsthed om sammenhængen mellem fortid og nutid betyde, at vi bliver bedre i stand til at reflektere over mulige og umulige fremtidsscenarioer. Denne sammenhængsforståelse er dog ikke kun noget, der alene tilhører historiefaget. Også i vores hverdag bruger vi denne forståelse af sammenhæng mellem fortid, nutid og fremtid, når vi f.eks. skal danne grupper til gruppearbejder eller måske lave bordplaner til større fester. Her foretager vi nogle valg om et nutidigt arbejde eller en festkonstellation i en forventning om et fremtidigt resultat, baseret på vores tidligere erfaring med vores medmennesker. Historie er derfor både et fag om forskellige tiders mennesker og samfund og en hverdagsstrategi, vi bruger til at definere os selv og vores medmennesker med.

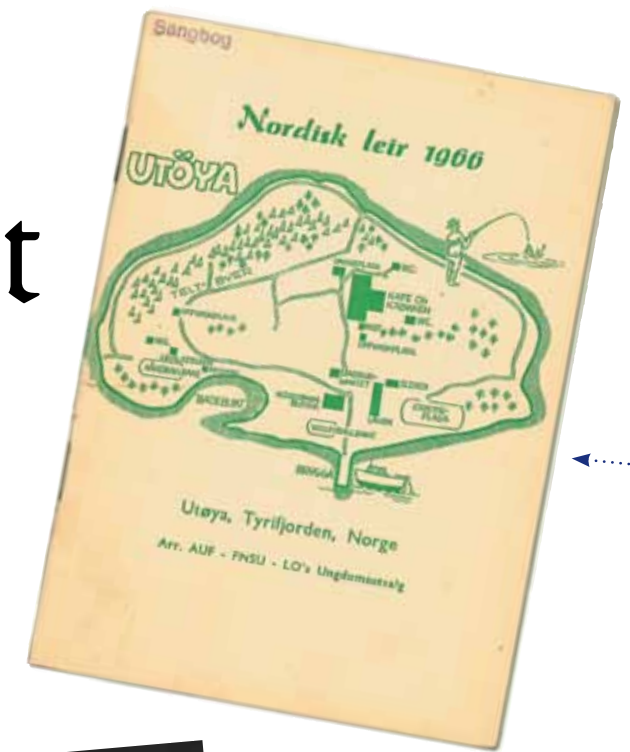
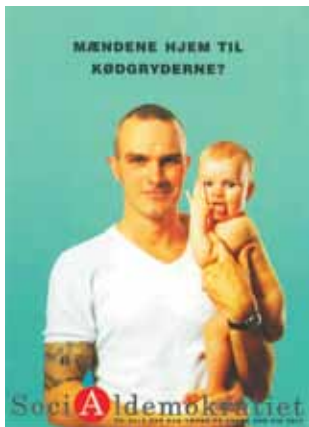
Socialdemokratisk valgplakat fra 1946.

Socialdemokratisk valgplakat fra 1960.

Socialdemokratisk postkort fra 1998.

Selvom vi i dag ved, hvilken tragedie der skete på Utøya i 2011, må vi ikke tolke denne sangbog fra 1966 i det lys. Den må forstås i lyset af sin egen samtids politiske ungdomskultur.

Socialdemokratiet forsøgte med denne kampagne at fremstille alternativet til Stauning som det rene kaos. Men det var jo bare Socialdemokratiets version af samfundet under deres valgkamp i 1935.

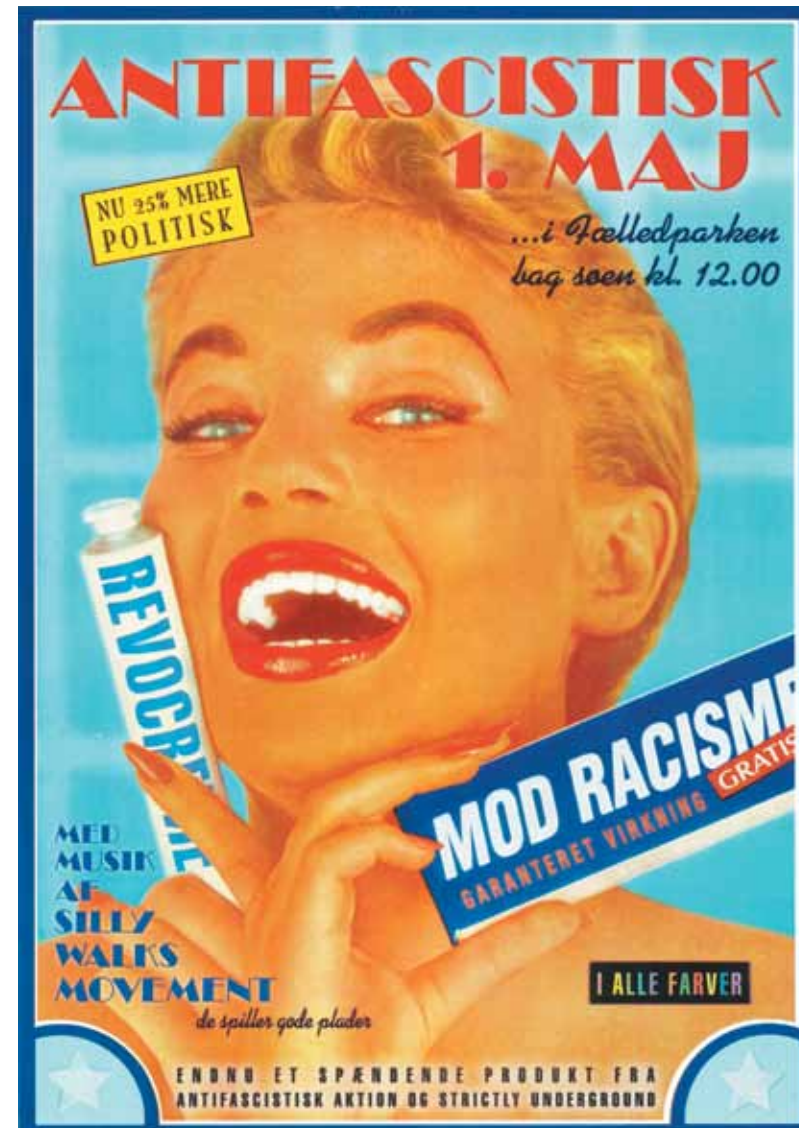
At tænke historisk er at tænke moderne

For at forstå fortiden ud fra de spor, vi har fra den, må vi lære at tænke historisk. At tænke historisk vil sige, at man nøje undersøger fortidssporet, kilden, og dens afsender, for herigenem at vurdere kildens forudsætninger for at fortælle noget om fortiden. Jo mere vi ved om kilden, jo mere præcise spørgsmål om fortiden kan vi nemlig stille til den. Undersøgelsen og vurderingen af kilden kaldes også for kildekritik. At tænke historisk indebærer desuden også et forsøg på at ville forstå kilden ud fra dens egne præmisser, dvs. at man overvejer, hvilken viden, erfaring og handlemuligheder datidens mennesker havde, da kilden i sin tid blev til.

Arbejdet med kilder kan både være udfordrende og spændende. Det kan nærmest opfattes som en slags detektivarbejde, hvor man kommer på sporet af fortidens mennesker af kød og blod. Mennesker, der har levet og elsket, grint og grædt præcis som os i dag, men under andre historiske forhold. At beskæftige sig med fortiden er således et forsøg på at møde fortidens mennesker via kilderne. Som den berømte historiker Marc Bloch (1886-1944) engang har sagt, så ligner historikeren faktisk trolden fra eventyret; der, hvor han lugter menneskekød, ved han, at hans bytte er.

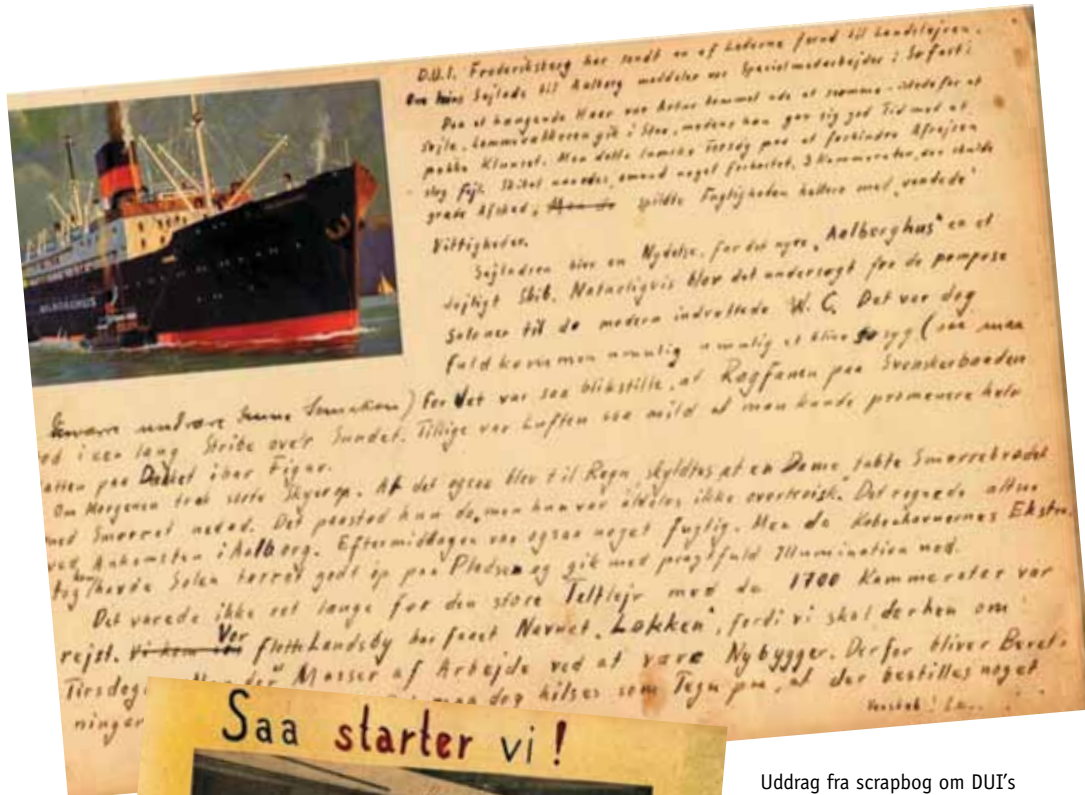
Kilder og kildekritik er grundlaget for historiefagets muligheder for at skabe en historisk forståelse af fortiden. Men faktisk er refleksionen over en kilde og dens afsender slet ikke fremmed for os i dag. Den er heller ikke noget, der kun er knyttet til historiefaget. Vi foretager jo alle en slags ubevidst kildekritik, når vi vurderer og responderer på den information og de holdninger, som vi møder i vores hverdag. Vi er f.eks. bevidste om, at en politiker kan have en bestemt hensigt og vilje til at fremstille en sag på en særlig måde, der er politisk fordelagtig for ham eller hans parti. Vi ved også godt, at når vi ser en reklame, så har reklamen, qua sin genre, en salgsstrategi, der som regel ikke gengiver virkeligheden i forholdet 1:1. Selv på facebook ved vi godt, at når nogen anmoder os om venskab, så er det ikke nødvendigvis, fordi personen vil være venner i ordets oprindelige betydning, dvs. som i et dybfølt og personligt forhold baseret på indgående kendskab til hinanden. Anmodningen kan lige så vel bare skyldes et ønske om at netværke.

Disse få eksempler illustrerer, hvordan vi hele tiden i vores hverdag tager stilling til forskellige oplysninger og deres afsendere. Kilder og kildekritik er derfor både en vej til en historisk forståelse af fortiden OG en helt normal strategi til at begå sig i et moderne, demokratisk informationsfund.

Her ser vi en politisk plakat, der bruger reklamegenren som virkemiddel til at nå sin målgruppe. Hermed forudsætter plakatens afsender implicit, at dens modtagere ikke bare kender reklamegenren, men kender den så godt, at modtagerne forstår den humoristiske og ironiske distance til sig selv og sin form, som plakaten lægger op til.

Arkivet – et intimt møde

Uddrag fra scrapbog om D.U.I's (De Unges Idræt) landslejr i Aalborg i 1936. Scrapbogen opbevares på Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv.

Hvis du har lyst til at se et eksempel på, hvordan den gode historie starter på et arkiv, kan du læse artiklen "Niños de la guerra – Spanske flygtningebørn i Danmark – 70 år efter". Artiklen ligger på Arbejdermuseets hjemmeside www.arbejdermuseet.dk under Skoletjenesten.

Et arkiv er en institution, der primært indsamler og opbevarer originalt og utrykt papirmateriale. Det kan f.eks. være personlige breve, mødereferater, scrapbøger, taler, billeder – og mange, mange andre ting. Materialet på arkivet, som samlet betegnes **arkivalier**, foreligger i ubearbejdet og ufortolket form på arkivet, netop fordi der er tale om historisk originalmateriale. Det er derfor på arkivet, at den historiske fortolkning starter, hvad enten fortidsfortolkningen skal bruges til en historiebog, en film, en museumsudstilling eller måske til en eksamensopgave. På den måde tilbyder et arkiv et mere direkte og intimt møde med fortiden end f.eks. et museum eller en historiebog gør det, fordi man på arkivet rent faktisk får lov til at sidde med unikke, historiske dokumenter i hånden.

I Danmark har vi flere forskellige slags arkiver, som tager sig af hver deres særlige område. F.eks. opbevarer lokalarkiver dokumenter om deres lokalområde, mens Rigsarkivet, der er centraladministrationens og ministeriernes arkiv, opbevarer dokumenter af mere central, administrativ karakter, f.eks. de originale grundlove. På Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, som forkortes ABA, kan man finde materiale om arbejderbevægelsens historie. Alle borgere i Danmark har lov til at benytte landets arkiver, fordi det er en demokratisk ret at kunne søge informationer om sin egen historie og om samfundets historie på forskellige niveauer. Der kan dog være undtagelser for, hvad almindelige danskere, offentligheden, kan få adgang til på arkivet. Disse undtagelser er bl.a. beskrevet i Arkivloven for offentlige arkiver. Grundreglen er, at der kan være tidsfrister på mellem 60 og 100 år mht. adgangen til dokumenter, som indeholder

privatoplysninger om nulevende borgere, oplysninger om Kongehuset eller oplysninger om Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske interesser. Endelig har Justitsministeriet fastsat en frist på 250 år for materiale, der indeholder oplysninger om bygninger, som i dag anvendes af domstole, politi og kriminalforsorg.

Men selv materiale, man som borger principielt gerne må få adgang til på et arkiv, skal man personligt søge om tilladelse til at få adgang til. I denne tilladelse skal man ofte skrive under på, at man ikke må kopiere, afskrive eller offentliggøre de breve, sagsakter og andre personlige optegnelser, som man har fået adgang til.

Øde med fortiden

Materialet på et arkiv, arkivalierne, hører under den større samlebetegnelse **kilder**, som historiefaget tager sit afsæt i. En historisk kilde er en rest fra fortiden, som vi kan bruge til at finde ud af noget om fortiden med. Derfor kan en kilde være mange ting, f.eks. en gammel madpakke, som kan fortælle os noget om arbejdernes kost og levevilkår i slutningen af 1800-tallet, eller et stykke legetøj fra 1950'erne, der kan fortælle os noget om datidens børne- og legekultur. De ikke-skriftlige kilder er typisk placeret og udstillet på et museum. Der findes dog også et væld af skriftlige kilder, altså dokumenter og andet skriftligt materiale fra fortiden. De originale, utrykte kilder opbevares typisk på et arkiv, mens trykt skriftligt materiale i form af bøger, aviser, tidsskrifter, trykte kildesamlinger, brochurer, plakater osv. opbevares på et bibliotek. Denne traditionelle opdeling af materialet på et arkiv og et bibliotek er dog ved at blive utidssvarende, eftersom arkiverne i dag i stort omfang digitaliserer deres arkivalier, og dermed digitalt trykker og offentliggør deres kilder.

Man kan opdele kilder i **levn** og **beretninger**, afhængig af hvordan man bruger kilden. Alle kilder er levn fra den eksakte historiske situation, de er opstået i. F.eks. er en dagbog et levn og vidnesbyrd om eksistensen af en fortidig skriftkultur og af, hvilken håndskrift, skriveredskab og papirtype man anvendte på en bestemt tid. En kilde, der indeholder skrift eller andre fortællende elementer, kan også bruges som beretning. I så fald vil man udnytte det, som kildens afsender bevidst fortæller og beretter i kilden, f.eks. indholdet i dagbogen. Når man bruger en kilde som beretning, må man aldrig udelade vidneværdsættelsen, dvs. vurderingen af afsenderens troværdighed.

Da Frederik 4.s glaskabinet på Rosenborg skulle renoveres i 1986, fandt man en madpakke indpakket i Socialdemokraten, dateret 1886. Rundtenommerne havde kun været smurt med fedt og vidner om en barsek hverdag for arbejderne i slutningen af 1800-tallet.

Plakat fra Hospitalsfunktionærernes Fællesforening, som i 1936 afholdt en foredragsaften om "Tallerkenegre" og "Menneskeædere". (Plakat fra ABA's plakatsamling).

Hospitalsfunkt. Fællesforening
afholder
Søndag den 6. December 1936 Kl. 20
i „Weinolds Selskabslokaler“, Festsalen, Nørrevold 23

Stor Foredrags-Aften m. Lysbilleder

Den kendte Opdagelsesrejsende og Forsker
Ludvig Rosenberg
fortæller om sine spændende og uopvejlrede Oplevelser paa sine færelulde Rejser gennem det mørke Afrika

Første Gang i Danmark!	Hallo - Afrika!!! Fra Kairo til Khartum. Bort fra Civilisationen. Til Kaffe hos Kongen af Uganda. Igenom Menneskeædernes Land.	Medlemmer! Med fairigt Tag Venner og Bekendte med!
Alle Medlemmer har gratis Adgang!	 „Tallerkenegre“ fra Senegalia	Stort Bal til Kl. 3. ● Ballege 2 i Kroner ● Indes i Salen. ● Musikken udlever af Aagaards kendte Jazz-Band

Amerikansk Lotteri!

Præmie: Komplet Souper til 4 Personer!

SELLESTRE Iaa med Forening af Medlemmer hos Aagaard: Formingens Kontor, Julius Blomsgade 29, Teat. Tegn 3716. — Kaj Ege, Alfred Christensen, G. Hansen, Valb. Paulsen, Kommunehospitalet. — Forret. Anne Christensen, Forret. L. Aagaard, Bispebjerg Hospital. — Forret. Carl Madsen, Frederiksborg Hospital. — Forret. Madsen, Høstet Engsgade 17, Teat. Havn 400.

Bruger man plakaten som **levn**, kan plakaten fortælle os, at der er blevet afholdt en foredragsaften for hospitalsfunktionærer 6. december 1936, og at der har været en vis interesse for og fascination af afrikanere i datidens Danmark. Bruger man plakaten som **beretning**, kan den fortælle os noget om datidens eksotiske forestillinger om afrikanere.

Kildekritik – et hårdts

Når man skal bruge en kilde til at finde ud af noget om fortiden, er det vigtigt at undersøge kilden nærmere for at finde ud af, hvad den præcist har mulighed for at fortælle os om fortiden. Denne kildeundersøgelse kaldes også for **kildekritik**. For at illustrere kildekritikkens overordnede temaer har Arbejdermuseets skoletjeneste udarbejdet en digital kildekasse om slaget på Fælleden i 1872, som kan downloades på www.arbejdermuseet.dk under Skoletjenesten. Disse kilder er udvalgt til at supplere og eksemplificere det følgende afsnit om kildekritik.

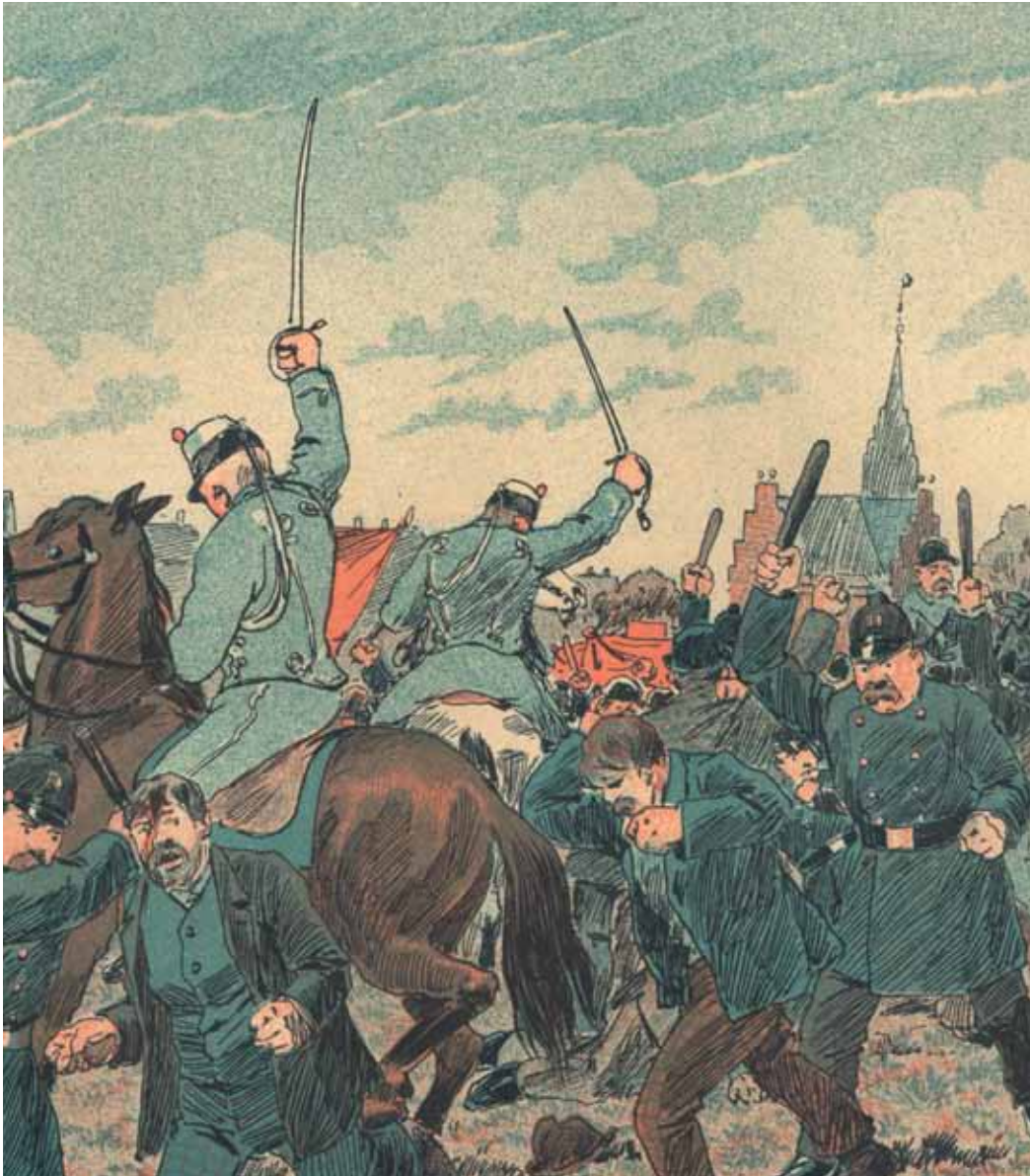

Illustration af slaget på Fælleden, bragt i det socialistiske satireblad *Ravnen* i 1889.

I marts 1871 gjorde arbejderne i Paris oprør og dannede Pariserkommunen. Oprøret varede to måneder og kostede mere end 30.000 voksne og børn livet.

slående eksempel

Når man arbejder kildekritisk med en kilde, lærer man undervejs kilden bedre at kende. Dermed får man mulighed for at formulere spørgsmål til kilden, som den rent faktisk kan svare på. Man skal nemlig i udgangspunktet huske på, at en kilde i sig selv er tavs og først bliver en kilde til historisk erkendelse, når vi spørger den om noget. Derfor leder det kildekritiske arbejde heller ikke frem til "gode" eller "dårlige" kilder, men derimod til en præcisering af, hvad kilden kan fortælle noget om, og dermed hvilke problemstillinger og spørgsmål man kan stille til kilden. F.eks. er en tendentiøs kilde til slaget på Fælled en ikke nødvendigvis en god kilde til at svare på spørgsmål om, hvad der eksakt skete på Fælled den 5. maj 1872. Den kan derimod sagtens være en god kilde til afsenderens selvopfattelse eller til afsenderens måde at kommunikere sit ærinde på. Måden, afsenderen kommunikerer på, kan så igen sige noget om det omgivende samfunds demokratiske udvikling og kommunikative normsæt, altså hvilke regler og muligheder, der var i datidens samfund for at udtrykke sin utilfredshed eller mærkesag.

Når man konkret arbejder kildekritisk med en kilde, vil man i første omgang afklare, hvad kilden præcist er, og i hvilken sammenhæng, ophavssituation, den er blevet til. Er det f.eks. en valgplakat, som illustrerer Socialdemokratiets kernesager og dets vælgeres bekymringer på et givent tidspunkt? Eller er kilden måske et internt arbejdsreferat fra en ansat til dennes chef, hvor den ansatte har fordel af at fremstille sit arbejde i positivt lys over for chefen?

En kildes genre og ophavssituation fortæller os noget om det forhold, der har været imellem kildens afsender og dens intenderede modtager/e. Karakteren af det forhold påvirker ofte selve indholdet i kilden, fordi en afsender tilpasser sit budskab og indhold til sin modtager.

I nærlæsningen af en kilde kan man ofte komme ud for, at der er gamle ord, sproglige vendinger, eller måske en skrifttype, som man ikke forstår eller kan tyde. Måske henviser kilden også til begivenheder og personer, man ikke kender. Her må man forsøge at slå det uforståelige op i forskellige opslagsværker eller måske opsøge en person, der ved noget om perioden og begivenheden, f.eks. en arkivar eller historiker. Nogle gange er betydningen af et enkelt lille ord i en kilde afgørende for forståelsen af hele kilden.

Der findes ingen gode eller dårlige kilder, kun gode eller dårlige spørgsmål til kilderne. Det kaldes også for det **funktionelle kildebegreb**. Det vil sige, at kildens værdi er en funktion af det spørgsmål, man stiller til den, og altså ikke en iboende kvalitet i kilden selv.

Uddrag fra Socialisternes march fra 1871 af Ulrich Peter Overby og Christian Joseph Rasmussen.

Sangen kan på flere planer være svær at gå til som kilde. Skriften er trykt med snirklede, gotiske bogstaver. De sproglige vendinger er fremmedartede, og måske fremstår enkelte ord uforståelige. Og hvad er det for en historisk kontekst, sangen er skrevet i, og som den derfor refererer til i sit indhold? Prøv at gå i gang med at "knække koden" i Socialisternes march ved at tyde skriften, ved at slå ordene op og ved at undersøge kildens historiske kontekst.

Helt centralt

Personer, der selv har oplevet begivenheden, de beretter om, kaldes **førstehåndvidner**, mens personer, som har deres viden fra andre kilder, kaldes **andenhåndvidner**. Ofte opfattes førstehåndvidner som mest troværdige, men der kan være en række forhold, som nuancerer dette, f.eks. om førstehåndsvidnet er tendentiøst, måske ikke forstår det, vedkommende har bevidnet, eller om der er gået lang tid mellem begivenheden og førstehåndsvidnets nedskrevne beretning om begivenheden.

Tendens kan forstås som kildens op- og nedprioritering af informationer, inkl. den ultimative nedprioritering, udeladelsen, og omvendt tilføjelsen som den ultimative opprioritering. Afdækningen af tendens er at finde ud af kildens forhold til virkeligheden, altså hvilken variant af virkeligheden kilden præsenterer.

i arbejdet med skriftlige kilder står den kildekritiske troværdighedsvurdering af den person eller organisation, som i sin tid stod bag kilden. Man vil her undersøge, hvorfra afsenderen har sin viden om det berettede. Har afsenderen f.eks. selv set begivenheden, eller er det noget, han har fået fortalt af en anden? Forstår afsenderen overhovedet det, han har været vidne til? Og hvor lang tid er der egentlig gået, imellem at personen har oplevet eller hørt om begivenheden, til han har skrevet sin beretning om det ned? Ofte svækkes hukommelsen med tiden, mens andre motiver til at erindre begivenheden i et særligt lys kan dominere i eftertiden.

Videre vil man kildekritisk afklare, om afsenderen har en bestemt vilje og hensigt med at ville fremstille det, han beretter om, på en særlig måde. Hvis kilden har en bestemt grundholdning til det, den skildrer, har kilden en tendens. Tendensen kan vise sig i værdiladede ord eller forklaringer, eller i over- eller underdrivelser, som styrker afsenderens hensigt med kilden. Det sidste kan bl.a. konstateres ved at læse andre kilder og ved at være bevidst om, hvem der er afsenderen, og hvad formålet med kilden er. En tendentiøs kilde er ikke en dårlig kilde, den skal bare bruges med omtanke. Finder man f.eks. en stærk antiborgerlig tendens i en socialistisk avis, kan man som hovedregel gå ud fra, at oplysninger, der går imod tendensen, altså her imod kildens antipati mod borgerskabet, kan opfattes som troværdige. Oplysninger, der går imod tendensen, er ofte mere troværdige, fordi afsenderen netop ikke har speciel fordel af at medtage dem. En kilde er nemlig aldrig kun 100 procent tendens, men indeholder mere eller mindre tendentiøse elementer, man via kildekritikken kan forsøge at identificere.

Hætteklædt Louis Pio (1841-1894) i fængsel for sin rolle i slaget på Fælleden. Hætten var påbudt, når fangerne én time om dagen fik lov til at trække frisk luft i den lille, indhegnede fængselsgård.

Selvom Louis Pio var en helt central person i begivenhederne omkring slaget på Fælleden, så var han kun andenhåndsvidne til selve slaget på Fælleden, da han sad i fængsel under urolighederne 5. maj 1872.

Avisen Socialisten var den første informationskilde, der satte ord på de undertrykkende arbejds- og boligvilkår, som arbejderne levede under. Den 2. maj 1872 blev myndighederne og borgerskabet voldsomt kritiseret i avisens artikel "Maalet er fuldt".

En kilde kan således både indeholde troværdige og mindre troværdige dele, som man via kildekritikken kan forsøge at identificere. En kildes troværdighed afhænger dog primært af det spørgsmål, man stiller til den, og der er som regel ikke tale om et absolut *enten-eller*, men snarere om et gradbøjet *både-og* i troværdighedsvurderingen. Det vil sige, at afsenderen på én og samme tid godt kan være velinformeret om begivenheden, men samtidig også have en bestemt vilje til at fremstille begivenheden i et særligt lys. Personer helt tæt på begivenheden er jo ofte dem, som har mest på spil i forhold til kampen om den rette udlægning af begivenheden. Omvendt trumfer et neutralt førstehåndsvidne til en begivenhed ikke nødvendigvis et andenhåndsvidne, hvis førstehåndsvidnet f.eks. var et barn eller en anden udenforstående, der reelt ikke forstod det, vedkommende var vidne til, og som først mange år senere nedskrev sin erindring i historiens bagkloge lys.

I det kildekritiske arbejde er det hverken unormalt, at der er uoverensstemmelser mellem kilder, som beretter om den samme begivenhed, eller at kilderne sprogligt og indholdsmæssigt er svært tilgængelige. Verden er nemlig, og har altid været, mangfoldig og nuanceret, hvilket også afspejler sig i det historiske kildemateriale. Og det er netop vha. kildekritikken, man så kan begynde at spore sig ind på en historisk forståelse af et sandsynligt hændelsesforløb af begivenheden ud fra de brudstykker, kilder, vi har fra fortiden.

Arbejdet med kilder kan aldrig føre til en komplet forståelse af fortiden. Historie er ikke en streng videnskab, hvor fortiden kan genskabes i et videnskabeligt forsøg. Vi kan derimod vha. og i dialog med kilderne forsøge at rekonstruere et fortidigt hændelsesforløb med en vis plads til forskellige fortolkningsmuligheder.

Foto fra København, indre by.

Arbejderne boede typisk i små, elendige lejligheder ud til mørke baggårde. I gården stank der af døde dyr, afføring, urin og affald. Indenfor var det ikke usædvanligt, at man boede 8-10 mennesker i en et- eller toværelses lejlighed. Nogle familier var så fattige, at de blev "svampefamilier", dvs. at de takkede ja til at bo billigt i meget fugtige og usunde slumlejligheder, hvor væggene skulle tørres af flere gange om dagen, fordi vandet drev af dem.

Plakat for AOF's bogkreds fra begyndelsen af 1930'erne. Plakaten opbevares i ABA's plakatsamling.

Arbejderbevægelsens

– et sted for dig, som skal til eksamen

Når du skal skrive opgave eller til eksamen i historie, bliver du ofte bedt om at tage stilling til en række udleverede kilder og til selv at finde yderligere kilder til opgavens problemstilling.

På Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv kan du finde bøger og kilder til forskellige brændpunkter i Danmarkshistorien set ud fra arbejderbevægelsens perspektiv. Samtidig er der et fagpersonale på ABA, som altid er klar til at hjælpe med at finde det helt rigtige materiale til dig og din opgave.

Der findes også en læsesal på Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, hvor de besøgende kan sidde og læse i arkivalierne og/eller skrive på deres opgave. Både forskere som Bo Lidegaard, politikere som Poul Nyrup Rasmussen og et væld af studerende fra forskellige uddannelser har gennem tiden benyttet ABA og læsesalen til deres research i forbindelse med deres opgaver og projekter.

Du er selvfølgelig også velkommen. Hvis du ikke selv har mulighed for at besøge Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, har Arbejdermuseet og ABA dog også digitaliseret en række kilder og kildesamlinger, som du kan downloade fra museets hjemmeside på www.arbejdermuseet.dk

Bibliotek og Arkiv

en eller til at skrive en større opgave

Eksempler på historiske emner og begivenheder, som Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv har materiale om:

- Den industrielle revolution • Vandringen fra land til by • Den internationale arbejderbevægelses historie • Arbejderbevægelsens gennembrud i Danmark • Karl Marx og det kommunistiske manifest • Fagbevægelsens historie • Slaget på Fælled 1872 • 1. maj • Septemberforliget 1899 og etableringen af det kollektive aftalesystem • Kvinders og tyendes valgret 1915 • Påskekrisen 1920 • Oprettelsen af Danmarks Kommunistiske Parti • Kanslergadeforliget 1933 • Fattigdom • Socialreformen 1933 • Ideologiernes kamp • Dansk forsvarspolitik • Dansk flygtningepolitik • Ferieloven • Jødeaktionen oktober 1943 • Socialdemokratiets historie • De danske kommunister og den spanske borgerkrig • Komintern og de dansk-sovjetiske relationer • De danske kommunister under besættelsen • Samarbejdspolitikken under besættelsen • Danmark og Norden • Danmark og NATO • Danmark og den kolde krig • Danmark og Marshall-hjælpen • Danmarks Kommunistiske Parti og invasionen af Ungarn 1956 • Dansk fodnotepolitik • SF's historie • Velfærdsstatens udvikling • Ungdomsoprøret 1968 • Ungdomshusets historie • Kvinder på arbejdsmarkedet • Rødstrømper og kvindebevægelsen • Jordskredsvalget i 1973 • Danmarks optagelse i EF • Storkonflikter og storlockouter • Børnearbejde • Enhedslistens historie • Murens fald •

Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv har naturligvis også materiale til alle historierne på hæftets omslag.

Men kammerater, husk nu,
at selvom eksamen er en fest, og
historiefaget et spændende detektivarbejde, så
har arbejderbevægelsen kæmpet hårdt for princippet om
8 timers arbejde, 8 timers fritid og 8 timers hvile.
Bliver skolearbejdet for drøjt med ubalance i denne fordeling,
må I, som historisk reflekterede elever, minde jeres
historielærer om disse principper.

... om, at det ikke altid har været politisk ukorrekt, at børn leger med legetøjsigaretter og lakridspiber

... om kampen for flere ungdomshuse

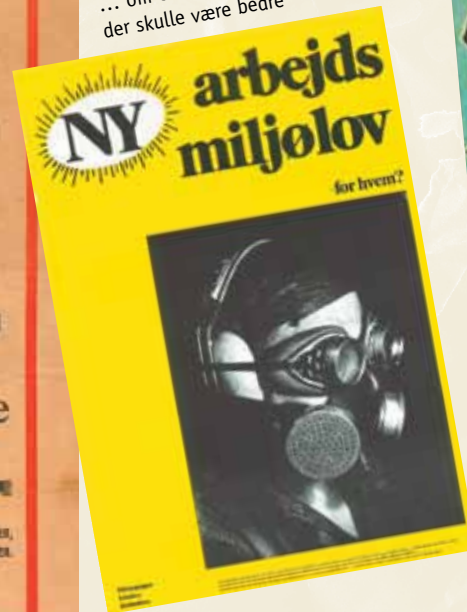
... om en politisk motorcykelturne

... om højskole for de arbejdsomme unge

... om et arbejdsmiljø, der skulle være bedre

... om kvindernes internationale kampdag. Kampen er stadig i gang

